

Heta-liiton lausunto hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä poliisilain 2 luvun 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

VIITE: STM lausuntopyyntö 11.9.2020 VN/15739/2020, STM083:00/2020

57 a §

Toimenpiteet koronavirustaudin leviämisen estämiseksi oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa

Heta-liitto haluaa kiinnittää erityistä huomiota erityisoppilaitoksiin ja niiden opiskelijoihin sekä integroiduissa varhaiskasvatuksen ja oppilaitoksen ryhmissä oleviin riskiryhmiin kuuluviin lapsiin ja nuoriin. Tarve etäisyyden ylläpitämiseen ei saa estää henkilökohtaisen avun käyttämistä.

60 §, 63 §, 67 §, 68 § ja 69 §

Karanteenia, eristystä ja annettavia ohjeita koskevia säännöksiä

Heta-liitto kannattaa 60 ja 63 §:ssä mainittuja esityksiä karanteeniin määrittämisestä ja karanteenipaikasta sekä eristämisestä ja eristämisaikasta.

Heta-liitto esittää kuitenkin, että perusteluissa muuksi henkilön huolenpidosta välittömästi vastaaviksi henkilöiksi tulisi kirjata myös omaishoitajat, sekä vaikeavammaisen ihmisen luvalla ja pyynnöstä myös henkilökohtaiset avustajat, joille päätöksen tehneen lääkärin tulisi antaa salassapitosäännösten estämättä tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi välttämättömät ohjeet.

COVID-pandemian aikana on henkilökohtaisen avun työnantajamallissa ollut tarvetta yksinkertaisiin visuaalisiin ohjeisiin suojavaarusteiden käytöstä. Tämä tarve pitää ottaa huomioon tartuntatautilain muutoksen yhteydessä.

Heta-liitto vaatii, että 68 §:n perusteluihin lisätään kunnille ja sairaanhoitopiirien kuntayhtymille velvoite huolehtia siitä, että käytettävissä on riittävä määrä karanteeniin ja eristämiseen sopivia suojavaalineita sekä henkilökohtaisille avustajille että myös vaikeavammaisille henkilökohtaisen avun työnantajille.

Henkilökohtaista apua pitää voida saada myös vaikeavammaisen sairastuessa ja joutuessa karanteeniin/sairaalaan. Sairaalassa hoitajilla ei ole aikaa eikä osaamista auttaa edes kaikessa välttämättömässä.

79 § ja 79 a §**Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan muuttamista sekä maksettavia korvauksia**

Kuten esityksessä on todettu, voisi esimerkiksi koronaepidemian leviäminen valtakunnallisesti erittäin laajalle heikentää kotiin tarjottavien palveluiden saatavuutta. Muuksi sosiaalihuollon palveluksi, jota muutoin toteutetaan muualla kuin sosiaalihuollon toimintayksiköissä on perusteluihin kirjattava myös vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen apu sen eri järjestämistapamuotoineen, mukaan lukien työnantajamalli.

Tartuntatautilain tulee turvata näissä palveluissa myös haavoittuvimmassa asemassa olevien vammaisten ihmisten palvelujen jatkuvuus, jos henkilökohtainen avustaja sairastuu ja palvelun toteuttaminen estyy. On hyvä, että myös näissä kotiin annettavien palvelujen erityistilanteissa asiakas voidaan siirtää väliaikaisesti asumispalveluyksikköön välttämättömän huolenpidon ja palvelun turvaamiseksi.

Tällöin on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota asiakkaan kuulemiseen ja ensisijaisesti pyrkiä järjestämään henkilökohtaisen avun työnantajamallin jatkuvuus kotona normaalioloista poikkeavilla viranomaisjoustoilla, kuten lähiomaisen tai sukulaisen mahdollisuus toimia henkilökohtaisena avustajana.

Esitetyn 9 a §:n 5 kohdan mukaan päätöksessä voitaisiin velvoittaa asumispalvelu- tai laitoshoidon toimintayksikkö osallistumaan potilaiden terveydenhuollon toteuttamiseen.

Tilanteissa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että sairastunut sosiaalihuollon asiakas saa sosiaalihuollon yksikössä tosiasiallisesti riittävän ja tarpeenmukaisen lääketieteellisen hoidon. Sairaalahoito on turvattava aina, kun lääketieteelliset perusteet hoidolle täyttyvät.

Sairaanhoidon mahdollistaminen sosiaalihuollon toimintayksiköissä ei saa johtaa perusteettomaan tehohoidon tai muun sairaalahoitoa vaativan hoidon rajaamiseen.

Heta-liitto painottaa, että potilaan hoidosta tulee aina vastata lääkäri. Sairaalahoito on järjestettävä aina, kun lääketieteelliset perusteet ja tilanne sitä edellyttävät.

12. kappale**Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys**

Suojattavana oikeushyväne tulee kirjata myös vammaisten ihmisten oikeudet.

LAUSUNTO

27.9.2020

Tässä yhteydessä tulee viitata erityisesti niihin vammaispalveluihin, kuten vaikeavammaisten palveluasuminen ja henkilökohtainen apu, joilla turvataan perusoikeudellista turvaa 19 §:n 1 momentin välttämättömään hoivaan ja huolenpitoon.

Lisäksi tulee kirjata YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista samoin kuin lasten oikeuksista on kirjattu.

Lisäksi

Heta-liitto kannattaa esitystä ja pitää sitä tarpeellisena sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn turvaamiseksi. Mahdollisuus saada viimesijaisesta alueellisesti tai valtakunnallisesti velvoittava muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Tämä turvaisi nykyistä paremmin kotiin annettavat palvelut.

Tiivistelmä

Vaikeavammaisen henkilökohtainen avun toteutuminen on turvattava myös poikkeustilanteissa.

Porvoossa 27.9.2020

Henkilökohtaisten avustajien työnantajien liitto ry
Maija Aatelo
puheenjohtaja